

Rapport för företag med
statligt ägande för perioden
januari – december 2002
från Regeringskansliet

REGERINGSKANSLIET

I gruppen företag med statligt ägande ingår både företag med marknadsmässiga krav och företag med särskilda samhällsintressen. Gränsdragningen mellan grupperna är inte alltid självklar.

Företag med marknadsmässiga krav kännetecknas av något eller båda av följande kriterier:

- De verkar på en marknad med full konkurrens.
- Ägaren, staten, ställer marknadsmässiga krav på resultat och avkastning baserade på riskprofil. Utvärdering och uppföljning baseras på dessa, samt i vissa fall på särskilt uttryckta ägarkrav.

Företag med särskilda samhällsintressen kännetecknas av något eller flera av följande:

- Ägaren, staten, styr verksamheten på ett påtagligt och direkt sätt.
- De verkar på en marknad med särskilda förbehåll.
- En del av företagen verkar helt eller delvis utan konkurrens, andra är fullt konkurrensutsatta.

Speciella mål sätts, varvid bland annat kraven på avkastning avviker från vad som är gängse i verksamheter som bedrivs helt på marknadsmässiga villkor. Utvärderingen och uppföljningen baseras bland annat på kvalitativa parametrar härledda ur samhällsekonomiska eller sektorpolitiska mål och effektivitets-/resultatkrav.

Kraven på till exempel kostnadseffektivitet kan vara högt ställda även om andra mål har stor betydelse. Graden av samhällsintresse och ägarens styrning skiljer sig mycket mellan de olika företagen i denna grupp.

På grund av dessa skillnader mellan företag med marknadsmässiga krav och företag med särskilda samhällsintressen redovisas de i denna rapport var för sig.

- » Företagen med statligt ägande omsatte 337,6 (295,2) miljarder kronor under 2002. Omsättningen ökade med 14 procent främst till följd av att Vattenfall konsoliderar nya verksamheter från och med 2002.
- » Resultatet efter skatt minskade med 8,8 miljarder till 8,6 (17,4) miljarder kronor. Statens andel i TeliaSoneras förlust uppgick till -5,9 (1,3) miljarder, en resultatförsämring på 7,2 miljarder kronor.
- » Kraftiga resultatförsämringar redovisades även av Posten, SJ och Civitas. Sammanlagt minskade resultaten i dessa bolag med 6,5 miljarder kronor.
- » Resultatet förbättrades med totalt 5,2 miljarder kronor i Vattenfall, Samhall, Vin & Sprit, Svenska Spel, Sveaskog och LKAB.
- » Kassaflödet förbättrades med 47 procent.
- » Investeringarna halverades i princip under 2002.
- » Värdet av statens noterade aktieinnehav sjönk med 40,2 miljarder till 92,4 miljarder kronor.

Den svaga utvecklingen av världsekonomin påverkade negativt den svenska konjunkturen och därmed förutsättningarna för flera företag med statligt ägande¹⁾. Affärsvärldens generalindex sjönk under året med 37 procent.

Värdet av statens börsnoterade aktieinnehav sjönk med 30 procent vilket är något bättre än generalindex utveckling. Värdet av statens aktieinnehav i TeliaSonera vid slutet året var 29,4 miljarder kronor lägre än värdet på innehavet i Telia vid årets början.

Telia och Sonera gick i december 2002 samman till TeliaSonera. Svenska statens ägarandel i bolaget uppgår efter samgåendet till 46 procent. Stora nedskrivningar av värdet främst inom International Carrier och den danska fastnätsverksamheten.

Vattenfall fortsatte under 2002 att omstrukturera och renodla verksamheten till huvudprodukterna el och värme. Verksamheten i Tyskland svarade för 60 procent av omsättningen. Resultatet före skatt uppgick totalt till 10,0 miljarder kronor, en förbättring med 2,5 miljarder kronor.

Postens genomförde under året flera stora förändringar. Omsättningen steg till 23,6 (21,6) miljarder medan resultatet före skatt sjönk till 0,1 (3,5) miljarder kronor.

Antalet anställda i företag med statligt ägande uppgick under 2002 till nära 200 000 personer.

FÖRETAG MED STATLIGT ÄGANDE, JANUARI-DECEMBER 2002

Tabell 1 Översikt	Företag ned statligt ägande, totalt			Företag med marknadsmässiga krav			Företag med särskilda samhällsintressen		
	jan-dec 2002	jan-dec 2001	Förändring	jan-dec 2002	jan-dec 2001	Förändring	jan-dec 2002	jan-dec 2001	Förändring
Nettoomsättning	337 620	295 245	14%	241 127	204 695	18%	96 493	90 550	7%
Resultat efter skatt	8 557	17 406	-51%	3 181	13 281	-76%	5 376	4 125	30%
Bruttoinvesteringar	67 631	123 236	-45%	59 394	114 131	-48%	8 237	9 105	-10%
Kassaflöde från den löpande verksamheten	74 996	50 925	47%	63 614	41 467	53%	11 382	9 458	20%
	31 dec 2002	31 dec 2001		31 dec 2002	31 dec 2001		31 dec 2002	31 dec 2001	
Eget kapital	189 557	176 257	8%	158 312	146 092	8%	31 245	30 164	4%
Balansomslutning	870 499	963 056	-10%	760 901	855 366	-11%	109 598	107 690	2%
Anställda	199 172	196 029	2%	148 357	144 276	3%	50 815	51 753	-2%

1) Se redovisningsprinciper på sidan 11.

Företag med marknadsmässiga krav

OMSÄTTNING OCH RESULTAT

Omsättningen för företag med marknadsmässiga krav ökade med 18 procent 2002 jämfört med föregående år och uppgick till 241,1 (204,7) miljarder kronor. Ökningen förklaras främst av att Vattenfall konsoliderar nya verksamheter från och med 1 februari 2002. Vin & Sprit, Posten och LKAB redovisar också större omsättningsökningar. För fjärde kvartalet redovisade företagen med marknadsmässiga krav en omsättningsökning på 20 procent jämfört med föregående år och omsättningen uppgick totalt till 68,0 (56,8) Mkr.

Resultatet efter skatt försämrades med 10,1 miljarder kronor 2002 jämfört med föregående år och uppgick till 3,2 (13,3) miljarder kronor. Resultatförsämringen förklaras främst av TeliaSoneras försämrade resultat. Statens andel i TeliaSoneras förlust uppgick till -5,9 (1,3) miljarder kronor, en resultatförsämring på 7,2 miljarder kronor. Kraftiga resultatförsämringar redovisades även av Posten, SJ och Civitas (Vasakronan som föregående år redovisade stora reavinster). Sammanlagt minskade resultaten i dessa företag med 6,5 miljarder kronor. Resultatet före skatt försämrades även under fjärde kvartalet jämfört med motsvarande period föregående år och uppgick till 2,4 (7,2) miljarder kronor.

Vattenfall ökade omsättningen under 2002 med 46 procent till 101 025 (69 003) Mkr. Omsättningsökningen beror främst på att Bewag konsoliderades i Vattenfallskoncernen från och med den 1 februari 2002. Fusionsprocessen fullföljdes juridiskt i början av 2003 då Bewag fusionerades med Vattenfall Europé. Under 2003 kommer omstruktureringen att fortsätta i Tyskland med målet att sänka kostnadsnivån med mellan 400-500

miljoner euro per år från och med 2005. Resultatet före skatt ökade under 2002 med 34 procent till 9 987 (7 454) Mkr. Förbättringen beror främst på ökad lönsamhet i Tyskland, förbättrat resultat inom resultatområdena Elproduktion Norden och Marknad Norden samt minskade förluster inom IT-verksamheten då denna avvecklats. Resultatet efter skatt ökade med 81 procent till 7 566 (4 190) Mkr. Företaget kunde utnyttja förlustavdrag i Tyskland vilket resulterade i en tillfälligt låg skattesats på cirka 18 procent. Räntabiliteten på eget kapital steg till 19,1 (11,8) procent, men är alltså påverkad av den låga skattesatsen.

Statens andel av omsättningen i **TeliaSonera** minskade med 6 procent 2002 jämfört med föregående år och uppgick till 53 898 (57 196) Mkr. Minskningen relateras till att Telia konsolideras som dotterbolag till och med november (läs mer under redovisningsprinciper på sid 11). Försäljningen i Telia separat var oförändrad. Med hänsyn tagen till avyttrade verksamheter ökade emellertid omsättningen med 5 procent.

Den underliggande lönsamheten i TeliaSonera uttryckt som resultat före av- och nedskrivningar (EBITDA) ökade med 22 procent till 15 692 Mkr, och marginalen förbättrades från 23 till 26 procent. Förbättringen relaterade i huvudsak till förbättrad lönsamhet i Telia Mobile och den svenska fastnätverksamheten, samt reducerade rörelseförluster inom Internet Services och International Carrier.

Statens andel av resultatet efter skatt föll till -5 851 (1 298) Mkr. I beloppet ingår kostnader för omstrukturering och effektivisering inom främst International Carrier och den danska fastnätverksamheten. I Telia

Tabell 2 Omsättning de tio största företagen med marknadsmässiga krav

Bolag	Omsättning okt-dec 02	Omsättning okt-dec 01	Förändring	Omsättning jan-dec 02	Omsättning jan-dec 01	Förändring
Vattenfall	28 784	22 237	29%	101 025	69 003	46%
Telia Sonera	16 756	14 970	12%	53 898	57 196	-6%
Posten	6 318	5 876	8%	23 632	21 668	9%
Vin & Sprit	2 718	1 904	45%	9 243	6 900	36%
Sveaskog	2 208	138	1 500%	8 390	431	1 847%
SBAB	1 876	1 934	-3%	7 722	8 115	-5%
Green Cargo	1 580	1 605	-2%	6 170	6 309	-3%
SJ AB	1 547	1 535	1%	5 711	5 546	3%
Svensk Exportkredit	1 359	1 735	-22%	5 707	7 878	-28%
LKAB	1 278	1 217	5%	5 186	4 870	6%
Övriga, 15 bolag	3 615	3 728	-3%	14 344	16 897	-14%
Totalt	68 034	56 843	20%	241 127	204 695	18%

redovisas dessa kostnader till totalt 53 278 Mkr. Räntabiliteten på eget kapital var negativ 2002.

Postens omsättning uppgick till 23 632 (21 668) Mkr, en ökning med 1 964 Mkr. Resultatet före skatt försämrades 2002 med 3 445 Mkr jämfört med föregående år och uppgick till 69 Mkr. Resultatförsämringen har sin orsak i höga utvecklings- och administrationskostnader. Därutöver har företaget haft svårigheter att snabbt anpassa kostnaderna i produktionen till vikande brevolymerna och fallande transaktionsvolymerna i kassanätet. De redan planerade personalnedskärningarna inom administrationen om 1 000 personer ska genomföras och det är inte uteslutet att ytterligare nedskärningar blir nödvändiga. Räntabiliteten på eget kapital var negativ 2002 och uppgick till 8 procent 2001.

Vin & Sprits omsättning ökade med 34 procent 2002 jämfört med föregående år och uppgick till 9 243 (6 900) Mkr. Ökningen berodde främst på förvärv och den nya distributionsorganisationen, men även på organisk tillväxt. Resultatet före skatt för 2002 uppgick till 1 869 (1 472) Mkr. En förbättring med 27 procent jämfört med föregående år. Den nya distributionslösningen där V&S erhåller en större del av värdekedjan vid försäljning på exportmarknaderna har bidragit med cirka 300 Mkr till resultatet. Dollarkursens utveckling har påverkat resultatet negativt med 80 Mkr medan genomförda förvärv har påverkat resultatet positivt med 50 Mkr. Räntabiliteten på eget kapital ökade från 30,5 till 32 procent 2002.

Sveaskog omsättning 2002 uppgick till 8 390 (7 644 pro forma kvarvarande enheter) Mkr. Det är en ökning i förhållande till föregående år för kvarvarande enheter med 746 Mkr. Resultatet före skatt ökade 2002 till 766 Mkr. Resultatet i skogsrörelsen ligger något lägre än under 2001 medan industrirörelsens resultat förbättrats kraftigt. Särskilt stor är förbättringen i såg-

verksrörelsen (AssiDomän Timber). Räntabiliteten på eget kapital ökade från 1 till 5 procent 2002.

GreenCargos omsättning 2002 uppgick till 6 170 (6 309) Mkr. Under första halvåret sjönk volymen järnvägstransporter men steg åter under andra halvåret. Resultatet före skatt 2002 försämrades jämfört med föregående år och uppgick till -195 (-76) Mkr. Resultatförsämringen förklaras bland annat av höga fasta kostnader inom järnvägsverksamheten och en förskjutning av volymerna mellan kundsegmenten. Ett åtgärdsprogram för resultatförbättring har inletts. Aktiviteter genomförs för att öka intäkterna, sänka de administrativa kostnaderna och effektivisera resursutnyttjandet. Räntabiliteten på eget kapital var negativ 2002 och 2001.

SJs omsättning ökade under 2002 med 4 procent till 5 711 (5 546) Mkr. Den positiva utvecklingen av resandet, som pågått under flera år, fortsatte även under 2002 då resandet ökade med 5 procent. Volymökningen beror dels på ökat resande i befintlig trafik, dels på ny trafik. Företagets resultat före skatt 2002 uppgick till -994 (-49) Mkr. Resultatet före skatt exklusive jämförelsestörande poster uppgick till -82 (-49) Mkr. De jämförelsestörande posterna består bland annat av nedskrivning av förlustbringande trafikavtal om 440 Mkr, utrangering av fordon 108 Mkr och reservering för eftersatt underhållsbehov på vissa fordon 204 Mkr. Räntabiliteten på eget kapital var negativ för 2002 liksom 2001. För att förbättra koncernens lönsamhet pågår ett omfattande program bland annat för administrativa besparingar och anpassningar av tidtabellen till efterfrågan. SJ upprätade i december 2002 en kontrollbalansräkning och en extra bolagsstämma beslöt att driva verksamheten vidare under prövoperioden på åtta månader enligt Aktiebolagslagen. (Se även viktiga händelser på sid 6.)

LKABs omsättning ökade med 6 procent 2002 jämfört med föregående år och uppgick till 5 186 (4 870) Mkr.

Tabell 3 Resultat före skatt de tio största företagen med marknadsmässiga krav

Bolag	Resultat före skatt okt-dec 02	Resultat före skatt okt-dec 01	Resultat före skatt jan-dec 02	Resultat före skatt jan-dec 01	Resultat efter skatt jan-dec 02	Resultat efter skatt jan-dec 01
Vattenfall	3 709	2 718	9 987	7 454	7 556	4 190
Telia Sonera	-1 109	906	-10 956	3 394	-5 851	1 298
Posten	-489	3 740	69	3 514	-788	34 321
Vin & Sprit	395	152	1 869	1 472	1 265	1 009
Sveaskog	199	21	766	91	579	70
SBAB	109	111	618	541	444	388
Green Cargo	-48	-79	-195	-76	-275	-177
SJ AB	33	57	-994	-49	-994	-49
Svensk Exportkredit	158	164	664	729	480	541
LKAB	108	1	396	62	295	40
Övriga, 15 bolag	-645	-630	959	2 543	460	2 791
Totalt	2 419	7 164	3 182	19 675	3 181	13 281

Uppgifterna i tabellerna avseende TeliaSonera anger svenska statens andel, läs vidare under redovisningsprinciper på sidan 11

Stålkonjunkturen förbättrades successivt under året. Världens samlade stålproduktion ökade med 6 procent och översteg för första gången 900 miljoner ton. Asien svarade för merparten av ökningen med Kina som stark tillväxtmotor. Resultatet före skatt ökade till 396 (62) Mkr. Den ökade leveransvolymen och en högre US-dollarkurs motverkades av lägre malmpriser. Finansnettot uppgick till 103 (-5) Mkr, främst beroende på avkastningen på räntebärande placeringar. Företaget bedömer att ökningen i efterfrågan kommer kvarstå under större delen av 2003. Resultatet för LKAB bör därmed kunna förbättras ytterligare. Räntabiliteten på eget kapital steg från 1,3 till 3,4 procent 2002.

Svensk Exportkredits omsättning minskade 2002 jämfört med föregående år till 5 707 (7 878) Mkr. Resultatet före skatt minskade 2002 till 687 (787) Mkr. Resultatminskningen beror främst på lägre USD-kurs och på sjunkande marknadsräntor.

Vasakronans hyresintäkter 2002 uppgick till 2 899 (2 725) Mkr. Resultatet före skatt försämrades kraftigt 2002 och uppgick till 601 (2 281) Mkr. Exklusive resultat från fastighetsförsäljningar, nedskrivningar av fastigheter och kostnader för lösen av framtida räntekostnader uppgick resultatet till 617 (603) Mkr, en ökning med 2 procent. Marknadsvärdena på fastigheter främst i Stockholmsområdet sjönk under 2002. Vasakronan är helägt dotterbolag till Civitas Holding.

SAS omsättning uppgick till 64 944 (51 433) Mkr. För jämförbara enheter och justerat för valutaeffekt minskade omsättningen med 1 procent. Resultatet före skatt uppgick till -450 (-1 140) Mkr. SAS höjde under fjärde kvartalet målet för företagets strukturella åtgärder från 4,0 till 6,4 miljarder kronor. Statens andel av resultatet uppgick till -28 (-228) Mkr

INVESTERINGAR

Bruttoinvesteringarna för företag med marknadsmässiga krav har halverats under 2002 jämfört med föregående år från 114,1 miljarder till 59,4 miljarder kronor. Investeringsnivån i företagen har generellt minskat under 2002 men i några företag märks det särskilt. I 2001 års bruttoinvesteringar ingår Sveaskogs förvärv av AssiDomän. Vin & Sprit har minskat sina investeringar med 7,4 miljarder till 1,1 miljarder kronor.

KASSAFLÖDE

Den minskade investeringsnivån under 2002 har även medfört att företagens kassaflöden har förbättrats avsevärt. Kassaflödena påverkas inte heller av de stora nedskrivningar som har förekommit i några av bolagen.

Vattenfalls kassaflöde från den löpande verksamheten har nästan fördubblats och uppgick till 20 103 (10 442) Mkr.

Statens andel av kassaflödet från den löpande verksamheten i TeliaSonera stärktes 10 416 till 12 449 Mkr genom förbättringen i EBITDA, kombinerat med en lägre investeringsnivå. Genom konsolideringen av Sonera ökade den räntebärande nettoskulden till 25 034 (10 661) Mkr.

VIKTIGA HÄNDELSE UNDER FJÄRDE KVARTALET OCH FRAM TILL 20 MARS

Den 9 december 2002 förvärvade Telia (namnändrat till **TeliaSonera** i anslutning till samgåendet) genom en aktiebyteserbjudande, 95,0 procent av aktierna och rösterna i Sonera Oyj.

SJs styrelse upprättade den 4 december 2002 en kontrollbalansräkning för moderföretaget, avseende företagets ställning per den 30 september 2002, vilken granskades av företagets revisorer. Kapitalbrist konstaterades. Vid extra bolagsstämma den 15 januari 2003 presenterades kontrollbalansräkningen, varvid stämman

Tabell 4 Bruttoinvesteringar och kassaflöde de tio största företagen med marknadsmässiga krav

Bolag	Bruttoinvesteringar okt-dec		Bruttoinvesteringar jan-dec		Kassaflöde från löpande verksamhet jan-dec	
	2002	2001	2002	2001	2002	2001
Vattenfall	1 519	4 426	39 932	43 443	20 103	10 442
Telia Sonera	3 792	5 157	9 041	20 735	12 449	10 416
Posten	552	414	1 740	1 187	45	1 664
Vin & Sprit	176	199	1 110	8 539	1 448	1 246
Sveaskog	151	24 985	2 426	24 944	1 333	97
SBAB	5	4	14	13	11 267	-3 357
GreenCargo	114	102	570	174	-15	-115
SJ AB	120	34	342	1 291	251	792
Svensk Exportkredit	40	1	47	5	13 607	18 020
LKAB	158	283	573	1 015	1 184	959
Övriga, 15 bolag	983	1 009	3 599	12 785	3 247	1 303
Totalt	7 610	36 614	59 394	114 131	63 614	41 467

beslöt att försätta företags verksamhet för att pröva möjligheterna att undanröja kapitalbristen. Företagets ekonomiska situation kräver att den uppkomna kapitalbristen är undanröjd senast den 15 september 2003.

Det helägda dotterbolaget Green Cargo Road & Logistics fusionerades in i **Green Cargo** den 29 november 2002.

Vattenfall överlät Arrowhead till Song Networks Holding. Vidare deltog Vattenfall i en riktad nyemission med 200 Mkr och äger numera 20 procent av aktierna i Song.

Vin&Sprit undertecknade i januari 2003 ett avtal med Polens regering om förvärv av 85 procent av aktierna i Polmo Zielona Góra, Polens största alkoholföretag.

LKAB har genom dotterbolaget Mirelco förvärvat industrimineraldelen från Stinnes AG.

Riksdagen beslutade den 5 mars 2003 att statens aktier i **Svenska Skogsplantor** skall överföras på det likaså helstatliga Sveaskog.

Tabell 5 Eget kapital, balansomslutning, soliditet och räntabilitet på eget kapital de tio största företagen med marknadsmässiga krav

Bolag	Eget kapital		Balansomslutning		Soliditet 31 dec 02	Räntabilitet på eget kapital jan-dec 02
	31 dec 02	31 Dec 01	31 dec 02	31 dec 01		
Vattenfall	45 129	39 578	276 276	259 043	20%	19,1%
TeliaSonera	50 061	42 342	50 061	128 191	52%	neg
Posten	2 587	3 299	13 863	17 311	19%	neg
Vin & Sprit	4 222	3 694	15 805	15 040	25%	32%
Sveaskog	12 727	12 083	27 238	31 394	47%	5%
SBAB	4 544	4 220	137 818	146 725	3%	10%
GreenCargo	467	732	3 316	3 679	14%	neg
SJ AB	-149	844	9 136	9 708	neg	neg
Svensk Exportkredit	3 765	3 645	132 538	149 541	3%	14%
LKAB	8 673	8 609	11 683	11 931	74%	3%
Övriga, 15 bolag	26 285	72 235	83 178	82 803		
Total	158 312	146 092	760 901	855 366		

Räntabilitet på eget kapital har beräknats på resultat efter skatt januari-december/genomsnittligt eget kapital
Soliditet har beräknats på genomsnittligt eget kapital i relation till balansomslutning

Företag med särskilda samhällsintressen

RESULTAT OCH OMSÄTTNING

Omsättningen för företag med särskilda samhällsintressen ökade med 6 procent 2002 jämfört med föregående år och uppgick till 96,5 (90,5) miljarder kronor. Ökningen förklaras främst av Apotekets och Svenska Spel, som ökade sin omsättning med 8 respektive 15 procent. För fjärde kvartalet redovisade företagen med särskilda samhällsintressen en omsättningsökning på 7 procent jämfört med föregående år och omsättningen uppgick totalt till 26,3 (24,6) miljarder kronor.

Resultatet efter skatt ökade med 1,3 miljarder kronor 2002 jämfört med föregående år och uppgick till 5,4 (4,1) miljarder kronor. Svenska Spel förbättrade sitt resultat med 368 Mkr. Samhall redovisade 2002 en resultatförbättring på 466 Mkr till -2 (-468) Mkr. Svensk Bilprovning och Apoteket är två företag som vänt förlust till vinst under 2002. Resultatet före skatt för dessa företag uppgick till 66 respektive 31 Mkr. Resultatet före skatt för företag med särskilda samhällsintressen förbättrades även under fjärde kvartalet jämfört med motsvarande period föregående år och uppgick till 958 (199) Mkr.

Apotekets nettoomsättning 2002 ökade jämfört med föregående år och uppgick till 32 026 (29 668) Mkr. Ökningen förklaras av att både medelpriset och försäljningsvolymerna ökade. Intäkterna från den förskrivna försäljningen svarade för knappt 75 procent av de totala intäkterna. Resultat före skatt uppgick 2002 till 31 Mkr, en förbättring med 175 Mkr jämfört med föregående år. Till följd av utvecklingen på världens börser har värdet på pensionsstiftelsens tillgångar minskat kraftigt i värde. Vid utgången av 2002 täckte dock värdet av pensionsstiftel-

sens tillgångar Apotekets pensionsförpliktelser fullt ut.

Systembolagets nettoomsättning ökade med 4,9 procent 2002 jämfört med föregående år och uppgick till 19 132 (18 241) Mkr. Resultat före skatt uppgick till 202 (197) Mkr. Under 2002 såldes 347,8 miljoner liter alkoholdrycker. Det är en ökning med 8,3 procent jämfört med år 2001 mätt i ren alkohol. I volym ökade försäljningen med 9,5 procent. Försäljningsökningen dämpades under slutet av året. Under december var ökningen 4,7 procent mätt i ren alkohol.

Svenska Spels omsättning ökade med 15 procent 2002 jämfört med föregående år och uppgick till 18 240 (15 799) Mkr. Den största omsättningsökningen står värdeautomatspelen för som ökade med 43 procent. Resultatet före skatt ökade med 368 Mkr och uppgick till 4 210 Mkr. 900 Mkr går direkt till folk- och idrottsrörelsen.

Samhalls omsättning minskade 2002 jämfört med föregående år och uppgick till 8 557 (9 084) Mkr. Trots en minskad omsättning förbättrade företaget resultatet. Förlusten minskade från 468 till 2 Mkr. Samhall genomförde i slutet av 2001 ett omfattande åtgärdsprogram och en ny organisation trädde i kraft 2002.

Luftfartsverkets resultat före skatt ökade 2002 till 151 (20) Mkr. Resultatförbättringsmålet har uppnåtts men soliditetsmålet på 25 procent och räntabilitetsmålet på 8 procent har inte uppnåtts. Soliditeten är oförändrad 19 procent och räntabiliteten på justerat eget kapital 4

Tabell 6 Omsättning och resultat före skatt de tio största företagen med särskilda samhällsintressen

Bolag	Omsättning		Omsättning		Resultat före skatt		Resultat före skatt	
	okt-dec 02	okt-dec 01	jan-dec 02	jan-dec 01	okt-dec 02	okt-dec 01	jan-dec 02	jan-dec 01
Apoteket	8 209	7 643	32 026	29 668	-24	-91	31	-144
Systembolaget	5 277	5 115	19 132	18 241	-69	-4	202	197
Svenska Spel	5 055	4 351	18 240	15 799	1 104	1 037	4 210	3 842
Samhall	2 204	2 338	8 557	9 084	5	-309	-2	-468
Luftfartsverket	1 467	1 239	5 384	5 088	-120	-360	151	20
Svenska kraftnät	1 724	1 561	3 841	3 713	82	153	548	735
Teracom	461	446	1 784	1 618	-120	-297	-240	-404
Sjöfartsverket	339	289	1 450	1 327	-27	-64	25	-45
Svensk Bilprovning	403	334	1 399	1 239	40	-32	66	-101
Venantius	251	357	1 164	1 352	181	334	764	785
Övriga, 15 bolag	968	965	3 516	3 421	-89	-168	-525	-579
Total	26 358	24 638	96 493	90 550	963	199	5 211	3 799

procent. LFV har under året investerat för 2 081 miljoner kronor och de senaste fem åren uppgår investeringarna till 10,6 miljarder kronor, vilket slår hårt mot verkets soliditet. Staten har sänkt kravet på soliditeten till 20 procent under 2003 och 2004. Det långsiktiga målet för soliditeten på 25 procent kvarstår. Ett omfattande åtgärdsprogram drivs nu i syfte att ge resultatförbättringar på cirka 700 miljoner till 2006.

Svenska kraftnäts omsättning ökade 2002 med 128 Mkr till 3 841 Mkr, men resultatet efter skatt minskade med 186 Mkr till 541 Mkr. Detta är en följd av att kostnaden för energiförluster, effekttillskott och balanskraft ökat mer än ökningen av systemintäkterna. Räntabiliteten på eget kapital blev 7,8 (10,6) procent, vilket innebär att målet på 7 procent överträffades.

Teracom förbättrade sitt resultat 2002 jämfört med föregående år. Förlusten minskade från 404 till 240 Mkr. De åtgärder som företaget genomfört för att minska kostnaderna samt att investeringsnivån är betydligt lägre än tidigare börjar ge effekt. Omsättningen 2002 uppgick till 1 784 (1 618) Mkr.

Sjöfartsverkets resultat efter skattemotsvarighet uppgick till 18,3 (-44,9) Mkr. Godsvolymnerna som under 2001 minskade med 4 procent ökade något under 2002, främst till följd av ökad import mätt i ton. Detta gav ökade farledsavgifter under 2002. Trenden är dock att allt större fartyg används vilket leder till färre anlöp och utförda lotsningar. För att öka kostnadstäckningen har lotsavgifterna höjts under året.

Räntabiliteten på eget kapital blev 2,3 procent (neg).

Svensk Bilprovning redovisade efter flera år med kraftiga förluster ett överskott för år 2002. Resultatet före skatt uppgick till 66 (-101) Mkr. Till största delen beror förbättringen på höjda priser men en del av resultatför-

bättringen beror på en effektivisering av verksamheten. Omsättningen uppgick 2002 till 1 399 (1 239) Mkr.

INVESTERINGAR

Bruttoinvesteringarna för företag med särskilda samhällsintressen minskade med 16 procent under 2002 jämfört med föregående år och uppgick till 7 721 (9 223) Mkr. Minskningen förklaras bland annat av Luftfartsverket som minskade sina investeringar med 1 143 Mkr och Teracom som minskade sina investeringar med 637 Mkr. Statens väg- och baninvest ökade investeringarna under 2002 med 595 Mkr till 3 360 (2 765) Mkr.

KASSAFLÖDE

Kassaflödet ökade med 24 procent under 2002 jämfört med föregående år för företag med särskilda samhällsintressen. Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 11 760 (9 458) Mkr. Ökningen förklaras främst av Apoteket, Systembolaget och Venantius. Dessa företag förbättrade under året sitt kassaflöde med 605 respektive 1 314 och 361 Mkr.

VIKTIGA HÄNDELSE R UNDER FJÄRDE KVARTALET OCH FRAM TILL 20 MARS

Regeringen har i en proposition föreslagit ett villkorat kapitaltillskott till Teracom inom en ram om 500 Mkr.

Tabell 7 Bruttoinvesteringar och kassaflöde från den löpande verksamheten de tio största företagen med särskilda samhällsintressen

Bolag	Bruttoinvesteringar jan-dec 02	Bruttoinvesteringar jan-dec 01	Kassaflöde från löpande verksamhet jan-dec 02	Kassaflöde från löpande verksamhet jan-dec 01
Apoteket	260	253	41	-564
Systembolaget	232	278	1 525	211
Svenska Spel	651	753	4 532	4 561
Samhall	94	246	161	144
Luftfartsverket	2 081	3 224	686	1 188
Svenska kraftnät	460	363	1 053	1 147
Teracom	170	807	221	-110
Sjöfartsverket	126	128	41	33
Svensk Bilprovning	165	98	124	58
Venantius	3	3	3 148	2 787
Övriga, 15 bolag	3 995	2 952	-150	3
Total	8 237	9 105	11 382	9 458

DET STATLIGA AKTIEINNEHAVET

Stockholmsbörsen fortsatte sin negativa utveckling under 2002 och Affärsvärldens generalindex minskade med 37 procent. 2002 var tredje året i rad som värdet på Stockholmsbörsen minskade. Det statliga aktieinnehavet hade fram till den 30 december 2002 minskat med 30 procent och utvecklade sig därmed bättre än Stockholmsbörsen även under 2002. Under fjärde kvartalet ökade det statliga aktieinnehavets marknadsvärde med 29 procent, medan Affärsvärldens generalindex steg med 11 procent. Per den 30 december 2002 var svenska staten Stockholmsbörsens enskilt största aktieägare, med ett innehav på 92,4 miljarder kronor. Statens innehav är nästan dubbelt så stort som den näst störste ägarens innehav. Statens största enskilda innehav är TeliaSonera, vars värde minskade från 98,9 till 69,5 miljarder kronor under 2002. En minskning med 30 procent. Värdet på statens innehav i OM har sjunkit kraftigt under året från 1 103 till 333 Mkr. Nordeas aktiekurs har minskat med 31 procent i värde under 2002.

FÖRÄNDRINGAR I FÖRETAGSLEDNINGAR OCH STYRELSER OKTOBER 2002 – MARS 2003

IRECO Holding Styrelsen utsåg den 26 februari Eva Sjö-

blom till ny verkställande direktör

Luftfartsverket Ingrid Bonde avgått ur styrelsen och ersatts av Karin Strömberg.

Posten Lennart Grabe lämnade styrelsen i november och Marianne Nivert utsåg till styrelseledamot vid en extra bolagsstämma den 3 december.

På **TeliaSoneras** bolagsstämma den 9 december 2002 valdes Tapio Hintikka, Lars-Eric Petersson, Carl Bennet, Ingvar Carlsson, Eva Liljebloom, Caroline Sundewall, Roger Talermo, Tom von Weymarn.

Vid en extra bolagsstämma den 4 december invaldes Roland Fahlin och Monica Caneman i **SJ:s styrelse**.

EKONOMISK INFORMATION

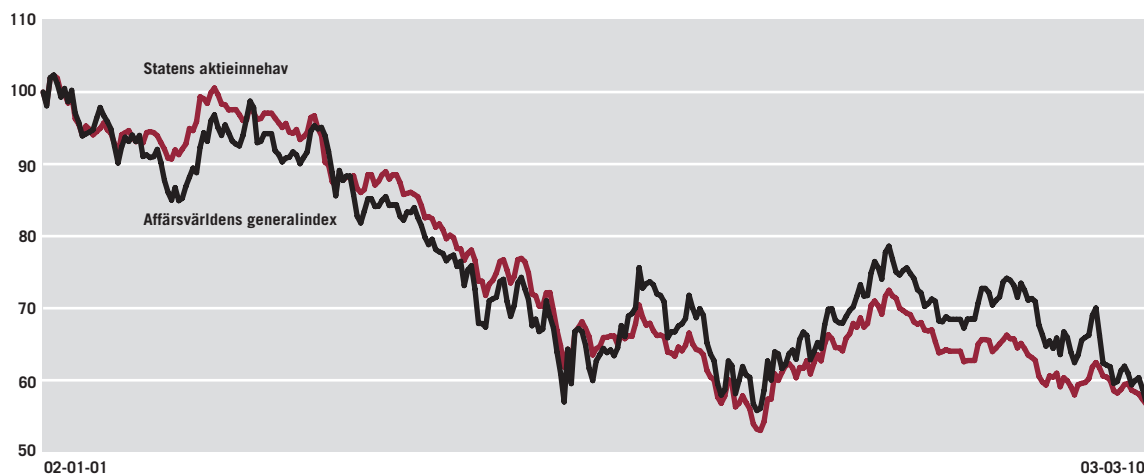
▶ Verksamhetsberättelse för 2002 publiceras i maj 2003.

▶ Kvartalsrapport för det första kvartalet 2003 publiceras 27 maj 2003

▶ Kvartalsrapport för det andra kvartalet 2003 publiceras 10 september 2003

▶ Kvartalsrapport för det tredje kvartalet 2003 publiceras 25 november 2003

Diagram 1 Kursutveckling på det statliga aktieinnehavet jämfört med AFGX

Källa: Carnegie

Tabell 8 Marknadsvärdet för det statliga börsinnehavet 2001-2003, Mkr

Bolag	Ägarandel									
	30 dec 02	20 mars 03	30 dec 02	30 sept 02	28 juni 02	28 mars 02	28 dec 01	28 sept 01	29 juni 01	30 mars 01
Celtica AB	38,5 %	52	54	76	89	90	80	75	80	80
Nordea AB	18,2 %	20 705	20 813	19 946	27 101	31 979	30 082	28 185	33 605	34 147
OM AB	9,5 %	376	333	256	552	1 011	1 103	604	1 103	1 479
SAS AB	21,4 %	1 093	1 741	1 851	2 238	2 697	2 397	1 939	3 578	3 349
TeliaSonera AB	46 %	60 795	69 480	49 778	54 226	77 950	98 920	97 861	116 501	121 796
Totalt		83 020	92 421	71 906	84 206	113 727	132 582	128 664	154 867	160 851
Totalt exkl. Telia		22 226	22 941	22 129	29 980	35 777	33 662	30 803	38 366	39 055

REDOVISNINGSPRINCIPER

Företagen med statligt ägande indelas i de två huvudgrupperna företag med marknadsmässiga krav och företag med särskilda samhällsintressen. I tabellerna presenteras de tio största företagen beräknat efter omsättning. Intressebolagen, där SAS är det största, inräknas ej i uppgifterna för omsättning. Detta förklarar varför SAS ej presenteras i tabellerna utan endast kommenteras i löpande text. Rapporten omfattar xx av 52 företag med statligt ägande, exklusive avvecklingsbolag och bolag där staten har en ägarandel som understiger 20 procent (OM, Nordea, Sydkraft SAKAB och SIS Miljömärkning). Intressebolag, med en ägarandel överstigande 20 procent, har medräknats efter ägarandel vad gäller resultat. Telia konsolideras som dotterbolag under perioden januari till och med november. Under december behandlas TeliaSonera som intressebolag med en ägarandel om 46 procent. Under fjärde kvartalet har intäkter, kostnader och resultat schablonmässigt fördelats lika över de tre månaderna, vilket innebär att resultatet under oktober och november hänförs till den period då Telia var ett dotterbolag och resultatet under december till den period då TeliaSonera var ett intressebolag. För fastighetsbolag har hyresintäkterna betraktats som omsättning. För finansbolagen definieras omsättningen som summan av räntenetto, provisioner och andra intäkter netto. För verksamhet med anslag ingår detta i omsättningen, det gäller till exempel Samhalls merkostnadsersättning och anslagen till Kungliga Operan och Kungliga Dramatiska Teatern. Svenska Spel är skattebefriat.

Definitioner

Resultat före skatt	anges före minoritetens andel.
Nettomarginalen	visar hur stor del av omsättningen som blivit över sedan alla kostnader exklusive skatt är täckta – resultat före skatt och minoritetens andel i relation till omsättningen.
Soliditet	eget kapital inklusive minoritetens andel i förhållande till balansslutning.
Räntabilitet på	resultat efter skatt i relation till genomsnittligt eget kapital

PUBLICERAT DEN 28 MARS 2003

Produktion: n3prenör, Näringsdepartementet

Tryck: Elanders

Bolag	Bolagsstämma	Delårsrapport jan -mars 2003
A-banan	26-maj-03	-
Akademiska hus	11-apr-03	-
Almi Företagspartner	23-maj-03	-
Apoteket	10-apr-03	maj-03
Bostadsgaranti	10-apr-03	-
Civitas Holding (Vasakronan)	29-apr-03	29-apr-03
Dom Shvetsii	-	-
Dramaten	-	-
GreenCargo	09-apr-03	-
Göta kanalbolag	24-apr-03	-
Imego	27-mar-03	-
Ireco	15-apr-03	-
Kasernen	09-apr-03	-
Lernia	24-apr-03	-
LKAB	03-apr-03	21-maj-03
Luffartsverket	19-feb-03	12-maj-03
Nordea	24-apr-03	7-maj-03
Norrland Center	-	-
OM	19-mar-03	-
Operan	14-maj-03	7-maj-03
Posten	25-apr-03	april/maj
Rymdbolaget	28-apr-03	-
Samhall	1-apr-03	-
SAS	10-apr-03	13-maj-03
SBAB	27-mar-03	-
SJ	apr-03	maj-03
Sjöfartsverket	affärsverk	25-apr-03
Skeppshypotekskassan	apr/maj	ej AB
SOS	29-apr-03	29-apr-03
SP	23-apr-03	25-apr-03
Specialfastigheter	23-apr-03	28-apr-03
Statens väg-och baninvest	-	-
Stattum	-	-
Sveaskog	23-apr-03	23-apr-03
Svedab	09-apr-03	ej fastställt
Swedcarrier	sept-03	maj/juni 2003
Swedfund	29-apr-03	ej fastställt
Swedsurvey	maj/juni	april
Svensk Bilprovning	10-apr-03	-
Svensk Ex portkredit	-	-
Svenska kraftnät	affärsverk	30-maj-03
Svenska miljöstyr.rådet	-	-
Svenska Skogsplantor	21-mar-03	-
Svenska Spel	28-apr-03	25-apr-03
Sveriges rese-&turistråd	03-apr-03	ej fastställt
Sweroad	25-apr-03	ej fastställt
Sydkraft SAKAB	12 maj-03	-
Systembolaget	29-apr-03	maj-03
TeliaSonera	08-maj-03	08-maj-03
Teracom	14-maj-03	29-apr-03
Vasallen	10-apr-03	29-apr-03
Vattenfall	10-apr-03	13-maj-03
Venantius	29-apr-03	31-maj-03
Vin & Sprit	24-apr-03	01-maj-03
Voksenåsen	16-maj-03	25-apr-03

Staten är den största företagsägaren i Sverige. I den statliga företagsfären är cirka 200 000 personer anställda. Värdena är mycket stora och i sfären ingår några av Sveriges största företag. Staten har därför ett stort ansvar att vara en aktiv och professionell ägare. Det övergripande målet för regeringen är att företagen skall skapa värde och i förekommande fall se till att de uttryckta samhällsintressena infrias. Kvartalsrapporterna är ett instrument för att öka genomlysningen av företag med statligt ägande

Tidigare rapporter och verksamhetsberättelser finns att läsa på:
www.naring.regeringen.se/fragor/statliga_foretag

Also available in English on:
www.naring.regeringen.se/inenglish/areas_of/state_owned/index.htm

REGERINGSKANSLIET

Näringsdepartementet

103 33 Stockholm
www.naring.regeringen.se
Artikelnummer: N3020